

A 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló EU Bizottsági Iránymutatás egyes hazai vonatkozásairól¹

2014. december 15.

Az EU Bizottsága 2014 áprilisában fogadta el a **2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatásokat, amely tükrözi a Bizottságnak a környezetvédelmi, valamint energetikai célú állami támogatásokkal, illetve ezeknek a belső piacon érvényesülő tisztességes verseny követelményével való összeegyeztethetőségével kapcsolatos álláspontját. 2014. áprilisában megjelent a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló EU Bizottsági Iránymutatás** az Európai Bizottság (C/2014) 2322. sz. közleményében². Az Iránymutatásban foglaltak 2014. július 1-jétől 2020 december 31-ig alkalmazandók.

Mivel az Iránymutatás alapján dönt a Bizottság afelől, hogy melyek azok a támogatások, melyek alkalmazása valószínűleg versenyjogi vizsgálatot és a vonatkozó intézkedés hatályaon kívül helyezését vonhat maga után, érdemes áttekinteni, hogy melyek azok a leginkább lényeges pontok, határidők, melyekre a hazai jogalkotóknak is figyelemmel kell lenniük a későbbiekben a hazai környezetvédelmi és energetikai támogatási rendszer alakítása során.

A dokumentum értelmében az adott állami támogatás akkor tekinthető összeegyeztethetőnek a belső piaccal, ha

- közös érdekű célokat szolgál;
- versenyképes, fenntartható és biztonságosan működő energiarendszert támogat;
- olyan, jelentős fejlődést mozdít elő, amely tisztán piaci viszonyok között nem jöhetne létre;
- más szabályozói eszközökkel nem lehetne az adott pozitív hatást elérni;
- versenyző magatartásra ösztönöz,
- arányos, azaz a támogatás a cél eléréséhez minimálisan szükséges mértékű,
- nem befolyásolja hátrányosan a tagállamok közötti versenyt és kereskedelmet, illetve az esetleges negatív hatást ellentételezik a versenyképes, fenntartható és biztonságos energiarendszer működtetésében mutatkozó előnyök;
- transzparens, vagyis megfelelő információ áll rendelkezésre mindenki számára a megítélt támogatás körülményeiről.

Az Iránymutatásban az energiaszektorra érintő intézkedések között szerepel a megújuló projektek beruházási és működési támogatása, az energiahatékonyságot célzó intézkedések támogatása, szén-dioxid leválasztás, szállítás és tárolás támogatása, energiaipari infrastruktúra fejlesztésének támogatása és a villamosenergia-termelő kapacitások megfelelő rendelkezésre állását biztosító intézkedések támogatása.

A megújuló energiaforrásokból származó energia termeléséhez kapcsolódó támogatási rendszer kialakításával kapcsolatban a Bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a megújuló energiatermelők támogatásának fokozatos leépítését, zökkenőmentes áttérést biztosítva a költséghatékony, piaci mechanizmusokon alapuló megújuló áramtermelésre.

A piaci alapú mechanizmusok alkalmazása e tekintetben a támogatások odaítélésében az aukció vagy versenyztetés bevezetését jelenti, mely során a legkisebb költség mellett megújuló energiát szolgáltatni képes termelőket választják ki, és amely biztosíthatja a támogatások minimális szinten tartását és fokozatos

---

¹ Az Association Justice and Environment (J&E), mint környezetvédelmi joggal foglalkozó szervezetek európai hálózata közel öt éve foglalkozik energetikai témákkal, különböző jogi perspektívákból vizsgálva az ezekkel kapcsolatos, aktuális kérdéseket. 2014 során a J&E jogászai készítettek egy áttekintő jogi tanulmányt az EU Bizottsága által kiadott Iránymutatásokról, mely tanulmány magyar nyelvű kivonata is elérhető: <http://emla.hu/brandnewsite/index.shtml?x=2346>; illetve http://newtest.emla.hu/hu/news_hu

² [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0628\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0628(01)&from=EN)

kivezetését. Az aukciókon egyenlő részvételi feltételeket kell biztosítani minden vállalkozásnak, amely az Európai Gazdasági Térség és az Európai Energiaközösség területén működik.

Természetesen a hazai támogatási rendszert is befolyásolni fogja a követelmény, hogy a 2015-2016-os átmeneti időszakban a tervezett új megújuló kapacitás legalább 5%-ának aukciós eljárás keretében kell megítélni a támogatást, 2017. január 1-től pedig már csak aukció keretében lehet támogatást nyújtani.

E kötelezettség alól Magyarország akkor mentesülhet, ha hitelt érdemlően bizonyítja, hogy

- a) csak egy, vagy korlátozott számú projekt vagy projekt helyszín lenne jogosult a támogatásra;
- b) az aukció túl magas támogatást eredményezne (pl. stratégiai összejátszás veszélye miatt);
- c) túl alacsony lenne a realizált projektek száma és a létesített megújuló kapacitás mennyisége.

A különböző megújuló alapú áramtermelő technológiák eltérő műszaki fejlettségi szintjének figyelembevétele céljából lehetőséget nyújt az iránymutatás arra, hogy technológia-specifikus aukció kerüljön meghirdetésre.

A megfelelés érdekében és szükség esetén hazánkban is módosítani kell a vonatkozó programjait legkésőbb 2016. január 1-jéig. Ez alól kivétel, hogy a megújuló energiaforrásokból származó energiatermelés elősegítéséhez nyújtott működési támogatást érintő meglévő támogatási programokat csak akkor kell az Iránymutatás rendelkezéseihez igazítani, ha annak időtartamát Magyarország meghosszabbítja, a 10 éves időszak elteltével vagy a bizottsági határozat hatályvesztése után újra be kell jelentenie vagy módosítani kell meglévő programjait.

Már folyamatban levő támogatás esetén, amennyiben egy tagállam a támogatás kedvezményezettjét biztosítja arról, hogy a támogatási program keretében előre meghatározott ideig állami támogatásban részesül, akkor az a teljes időszak során a megerősítés időpontjában a programban meghatározott feltételek szerint nyújtható.

A magyar kötelező átvételi rendszer alapja a 389/2007. Kormányrendelet³, melynek alapján a megújuló termelők - a konvencionális erőműveknél előnyösebb kondíciók mellett - felelősek a menetrendtől való eltérésért, illetve menetrendadási kötelezettségük is van, a kötelező átvételi árak pedig napszakonként differenciáltak, a nap- és szélenergia esetét kivéve.

Hazánkban emellett jogszabályi szinten már megjelent a tendereztetés, mint a támogatás odaítélésének feltétele a szélenergia beruházásokkal kapcsolatban. Elsősorban a villamos energiáról szóló törvény⁴ (VET) rögzíti, hogy a villamosenergia-rendszer szabályozhatósága és biztonságos működése érdekében, valamint a műszakilag korlátozott lehetőségekre való tekintettel - a háztartási méretű kiserőművek és a villamosműhöz nem csatlakozó kiserőművek kivételével - szélerőművek, illetve szélerőmű parkok létesítése pályázat alapján lehetséges.

A pályázati kiírásnak részletes leírást kell adnia a pályázati eljárásról, továbbá a pályázat értékelési szempontjairól, s elviekben az irányadó miniszteri rendelet is elfogadásra került már e vonatkozásban⁵, a gyakorlatban azonban tendereztetési eljárás még nem valósult meg.

A kötelező átvételi rendszer kapcsán is átalakulás várható. Jelenleg a magyar rendszerben a kötelező átvételi árak európai szinten a legalacsonyabbak közé tartoznak⁶.

Emellett a hazai átvételi árak alig tesznek különbséget az egyes technológiák között, s habár kialakítása

---

³ 389/2007. Kormányrendelet a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsolatos termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról

⁴ 2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról

⁵ 33/2009. KHEM Rendelet a szélerőmű kapacitás létesítésére irányuló pályázati kiírás feltételeiről, a pályázat minimális tartalmi követelményeiről, valamint a pályázati eljárás szabályairól

⁶ RENEWABLE ELECTRICITY MARKET MONITORING IN THE COUNTRIES OF THE DANUBE REGION. Regional Centre for Energy Policy Research, Corvinus University of Budapest, November 2013

szerint a támogatási rendszer a hatékonyabb forráseloszlást szolgálja, az eredményessége elmarad a várttól. A Nemzeti Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Tervben kijelölt céloktól Magyarország jelenleg elmarad, ami a vonatkozó szakirodalom⁷ szerint egyrészt az alacsonyan meghatározott átvételi áraknak, részben az új szabályozás késéséből adódó bizonytalan beruházói légkörnek tudható be, valamint annak a támogatási politikának, amely a nagyméretű biomassza együttétést ösztönözte, majd kizárta a kötelező átvételre jogosultak köréből.

Az Iránymutatás megjelenésének eredményként azzal lehet számolni, hogy új támogatási rendszer kerül kialakításra. Az új támogatási rendszernek alkalmasnak kell lennie a megújuló cselekvési tervben megjelölt célok elérésére. A jogalkotónak azonban figyelemmel kell lennie arra, hogy az alkalmazható támogatási eszközök leszűkültek: a garantált átvétellel járó feed-in tariff rendszer helyett vagy prémium, vagy zöldbizonyítvány vezethető be, s a kötelező átvétel és garantált átvételi ár csak a már említett kivételek esetén alkalmazható.

Kérdéses, hogy az új, piaci alapú rendszerben a beruházók mekkora prémium mellett létesítenek majd új kapacitásokat. Mint ahogyan az is nehezen jósolható meg előre, hogy az Iránymutatások alapján kialakuló támogatási rendszer miként fogja befolyásolni az egyes megújuló energiaforrások kihasználását, illetve, hogy az EU tagállamaiban a versenyztetés eredményeképpen kialakuló prémiummal megnövelt piaci árak a jelenlegi átvételi árakhoz képest hogyan alakulnak majd.

A RED Irányelvben⁸ rögzített, a megújuló energiaforrások kihasználását elősegítendő adminisztrációs terhek csökkentésére irányuló kötelezettség célja, hogy e beruházások kapcsán a bürokratikus korlátok megszüntetése, azaz az engedélyeztetési és tendereztetési eljárás egyszerűsítése. E változtatások is jelentősen hozzájárulhatnak a megújuló kapacitások mennyiségének növekedéséhez.

Magyarországon a vonatkozó eljárások egyszerűsítése egyelőre nem valósult meg. A már említett RED Irányelvben foglaltak teljesítéséről legutóbb 2013 végéig kellett előrehaladási jelentést tennie hazánknak, s valójában érdemi lépést a jogalkotó ez irányban nem tett, s az előrehaladási jelentésekben szereplő hivatkozások leginkább a társadalmi részvétel visszaszorítását tekintik az egyszerűsítés - igencsak vitatható - megoldásának.

Association Justice and Environment (J&E)

<http://www.justiceandenvironment.org>

Environmental Management and Law Association (EMLA)

www.emla.hu

Contact information:

Agnes Gajdics

agnes.g@emla.hu

---

⁷ REKK jelentés az energiapiacokról. 2013/3. szám

⁸ A megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról szóló 2009/28/EK irányelv;
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009L0028:HU:NOT>